

Proportionaliteit

Toepassing van het proportionaliteitsbeginsel in de regelgeving en het toezicht op verzekeraars

Dit factsheet geeft inzicht in proportionaliteit in Solvency II en proportionaliteit binnen het Solvency II *basic*-regime en in de wijze waarop DNB proportioneel invulling geeft aan het toezicht op verzekeraars.

Regelgeving voor verzekeraars is proportioneel:

1. De allerkleinste verzekeraars zijn vrijgesteld van toezicht (zie [factsheet vrijstelling vergunningplicht](#)).

2. Voor verzekeraars met een beperkte risico-omvang geldt het Solvency II *basic*-regime.
3. Op de overige verzekeraars is het volledige Solvency II-regime van toepassing en wordt bij de naleving van de vereisten rekening gehouden met de aard, omvang en complexiteit van de risico's van de activiteiten van deze verzekeraars.

1

Proportionaliteit in Solvency II

Eén van de uitgangspunten van de Solvency II-Richtlijn is dat 'de richtlijn niet te belastend mag zijn voor kleine en middelgrote verzekeringsondernemingen'. Dit betekent dat het proportionaliteitsbeginsel moet worden toegepast op de vereisten die voor verzekeraars gelden. Hierbij wordt rekening gehouden met de aard, omvang en complexiteit van de risico's van hun activiteiten. Overigens betekent proportionaliteit niet dat een verzekeraar niet aan bepaalde eisen hoeft te voldoen. Alle Solvency II-eisen gelden voor alle SII-verzekeraars, maar daar wordt – afhankelijk van hun aard, omvang en complexiteit – proportioneel invulling

aan gegeven. DNB heeft geconstateerd dat er meer ruimte is voor de toepassing van proportionaliteit. In dit factsheet wordt de toepassing van het beginsel, zowel in het toezicht van DNB als in de naleving van regelgeving door instellingen nader uitgelicht. Kleinere en minder complexe verzekeraars komen bijvoorbeeld in aanmerking voor ontheffing van de kwartaalstaten (zie de [Q&A ontheffingen kwartaalrapportages verzekeraars](#)). Daarnaast vullen verzekeraars alleen staten in die relevant zijn gegeven hun karakteristieken, zoals het productaanbod dat zij voeren.

2

Proportionaliteit in het Solvency II *basic*-regime

Op verzekeraars die niet zijn vrijgesteld van toezicht en die niet onder de reikwijdte van Solvency II vallen, is het Solvency II *basic*-regime van toepassing (zie voor nadere uitleg [factsheet basic-vergunning](#)).

Het *basic*-regime is in opzet vergelijkbaar met het reguliere Solvency II-kader, maar is meer toegesneden op verzekeraars met beperkte risico-omvang. Het proportionaliteitsbeginsel

is een belangrijk element geweest bij de ontwikkeling van het regime. Zo hebben *basic*-verzekeraars minder rapportageverplichtingen dan Solvency II-verzekeraars. Ook hoeven *basic*-schadeverzekeraars alleen over een actuariële functie te beschikken voor zover zij verzekeringsovereenkomsten sluiten met een contractduur van meer dan vier jaar.

Voorts hoeven zij geen beoordeling van het eigen risico en de solvabiliteit (ORSA) aan te leveren. Ook *basic*-verzekeraars komen in aanmerking voor ontheffing van de,

al beperktere set, kwartaalstaten (zie de [Q&A ontheffingen kwartaalrapportages verzekeraars](#)).

3

Proportioneel toezicht door DNB

Toekenning toezichtklasse en toezichtregime

DNB houdt in het toezicht rekening met de aard, omvang en complexiteit van de risico's van de activiteiten van verzekeraars. DNB gebruikt hierbij de zogenoemde FOCUS!-methode (zie [Handboek FOCUS!](#)) waarbij verzekeraars in toezichtklassen zijn ingedeeld. Elke toezichtklasse kent een basisprogramma van risicoanalyseactiviteiten; hoe hoger de toezichtklasse des te omvangrijker de risicoanalyseactiviteiten. Binnen de verschillende toezichtklassen wordt ook rekening gehouden met de karakteristieken van de individuele verzekeraars en de (externe) omstandigheden waarin zij verkeren. Daarnaast kunnen specifieke omstandigheden of gesignaleerde risico's bij de verzekeraar aanleiding zijn voor aanvullende (diepgaande) analyses.

Naast een toezichtklasse stelt DNB voor iedere verzekeraar een toezichtregime vast, waarbij DNB onderscheid maakt tussen een laag, neutraal, hoog en urgent toezichtregime. Dit toezichtregime is, samen met de toezichtklasse van de verzekeraar, sturend voor de (intensiteit en diepgang van de) toezichtaanpak. Periodiek vindt op het niveau van de individuele verzekeraar zowel een evaluatie van de toezichtklasse als het toezichtregime plaats.

Proportionaliteit kan leiden tot een eenvoudigere aanpak voor kleine of minder complexe verzekeraars, maar betekent niet dat bijvoorbeeld kapitaaleisen per se lager worden naar mate de instelling kleiner wordt. Ook al vormt een specifiek probleem bij een kleine, minder complexe verzekeraar geen systeemrisico, het kan nog altijd in brede zin het vertrouwen in de verzekeraarssector schaden. Vanuit het perspectief van financiële stabiliteit kunnen eisen aan kleinere verzekeraars minder streng zijn. Maar vanuit microprudentieel perspectief bezien is een hoge mate van zekerheid ook bij kleine verzekeraars wenselijk. Consumenten gaan immers uit van

een vergelijkbaar zekerheidsniveau bij kleine als bij grote verzekeraars.

Beoordeling

Verzekeraars die onder het Solvency II *basic*-regime vallen zijn ingedeeld in toezichtklasse T1. Bij deze verzekeraars is het uitgangspunt dat de toezichtsinspanningen beperkt blijven tot (geautomatiseerde) analyse van wettelijke financiële normen, zoals de solvabiliteitsratio. Incidenteel wordt een verzekeraar uit deze toezichtklasse meegenomen in een themaonderzoek of een uitvraag, bijvoorbeeld ten behoeve van het verkrijgen van een sectorbreed beeld.

Ook voor de verzekeraars uit de T2-klasse (veelal kleinere Solvency II-verzekeraars, waaronder captives) zijn geautomatiseerde rapportages en analyses de belangrijkste informatiebronnen. Voor deze verzekeraars beoordeelt DNB in principe alleen de vier risk drivers die in de Focus!-methode worden beschreven; ontwikkelingen in de externe omgeving, bedrijfsmodel & strategie, gedrag, cultuur & governance en infrastructuur & IT. Daarnaast is DNB alert op het verzekeringstechnisch risico, marktrisico (inclusief renterisico), tegenpartijkredietrisico en algemeen risicobeheer en kapitaal. Deze verzekeraars zijn vaker dan T1-verzekeraars in scope van DNB-brede themaonderzoeken, afhankelijk van specifieke risico's bij de verzekeraar of omwille van het verkrijgen van een sectorbreed beeld.

De T3-klasse bestaat uit een zeer diverse groep SII-verzekeraars, divers zowel qua grootte, productlijnen, geografische aanwezigheid maar ook bijvoorbeeld gevoeligheid voor externe factoren. DNB houdt in haar toezicht rekening met die diversiteit. Vanaf T3 vindt standaard een beoordeling van de vier risk drivers plaats. Dit gebeurt naast een analyse van de prudentiële risico's (waaronder verzekeringstechnisch risico, marktrisico,

renterisico, tegenpartijkredietrisico, operationeel risico) en integriteitsrisico's. Als sluitstuk wordt kapitaal en veelal algemeen risicobeheer beoordeeld. De frequentie van beoordeling varieert per verzekeraar van jaarlijks tot eens per drie jaar en is afhankelijk van de mate waarin risico's optreden en eventuele tussentijdse signalen.

Rapportages en uitvragen

Kleine, minder complexe verzekeraars komen in aanmerking voor ontheffing van het aanleveren van kwartaalrapportages. Daarnaast geldt voor alle rapportages dat verzekeraars alleen de voor hen relevante velden in de staten invullen.

DNB probeert verzekeraars daarnaast minder te belasten door meer datagedreven toezicht, door effectiever en efficiënter gebruik van data die reeds intern beschikbaar is en door verzekeraars proportioneel te betrekken in eventuele aanvullende informatieverzoeken. DNB houdt in het proces, de inhoud en de beoordeling van uitvragen en (thema)onderzoeken rekening met de aard, omvang en complexiteit van betrokken verzekeraars. Bijvoorbeeld door bij de selectie van verzekeraars voor uitvragen mee te wegen of deelname niet te belastend is, gegeven de aard, omvang en complexiteit van de risico's van de activiteiten van de verzekeraar.

DNB is zich hierbij bewust van de indirecte kosten die met een uitvraag gepaard kunnen gaan. Ook wordt bij de belasting van verzekeraars gelet op mogelijke opeenstapeling van uitvragen, doorlooptijden van verzoeken en de timing van uitvragen.

Aantal toezichtgesprekken

DNB stelt ieder jaar voor iedere verzekeraar een toezichtplan op. Dit plan wordt aan het begin van het jaar met de verzekeraar gedeeld. Voor de kleinere en minder complexe verzekeraars geldt dat DNB doorgaans slechts eenmaal per jaar een toezichtgesprek voert; voor grotere, complexere verzekeraars geldt dat afhankelijk van het toezichtregime ieder jaar meerdere plaatsvinden.

Kapitaalbeleid

DNB heeft een aantal principes geformuleerd voor het kapitaalbeleid van SII-verzekeraars en *basic*-verzekeraars. Daarin is ook aandacht voor proportionaliteit in de zin

dat de diepgang van de uitwerking van het kapitaalbeleid wordt bepaald door de aard, omvang en complexiteit van de activiteiten en risico's van de verzekeraar (zie het [factsheet beleid inzake kapitaalbeheer](#)).

ORSA

SII-verzekeraars geven een proportionele invulling aan de Own Risk and Solvency Assessment (ORSA)-rapportage die aansluit bij de aard, omvang en complexiteit van de verzekeraar. Bepaalde verzekeraars hoeven niet ieder jaar een volledig geactualiseerde ORSA uit te voeren en bij DNB in te dienen. Randvoorwaarde is dat de kwaliteit en diepgang van de uitwerking van de huidige ORSA over het algemeen voldoende is (zie de [Q&A proportionele invulling ORSA](#)).

RSR

Een belangrijke bron van toezichtsinformatie is de periodiek in te dienen *Regular Supervisory Report* (RSR). Voor een kleine groep complexe SII-verzekeraars geldt daarvoor een jaarlijkse verplichting, maar de meeste SII-verzekeraars hoeven deze slechts eens per drie jaar in te dienen. In de andere jaren kan de verzekeraar volstaan met een tussentijdse rapportage waarin de materiële wijzigingen uit het boekjaar worden toegelicht.

Governance

Algemeen

DNB probeert in haar toezicht zoveel mogelijk te steunen op de interne governance van de verzekeraar en gebruik te maken van reeds bij de verzekeraar aanwezige informatie of (ten behoeve van de verzekeraar) uitgevoerde werkzaamheden.

Toetsing bestuurders en commissarissen

DNB houdt bij de toetsing van de geschiktheid van bestuurders en commissarissen rekening met de aard, omvang en complexiteit van de risico's van de desbetreffende verzekeraar. Dit doet DNB bijvoorbeeld doordat de eisen omtrent geschiktheid die worden gesteld aan te toetsen personen in verhouding staan tot de aard, omvang en complexiteit van de verzekeraar. Daarnaast wordt in het toetsingsproces afgewogen of een fysiek toetsingsgesprek noodzakelijk is of kan worden volstaan met een beoordeling van de schriftelijk onderbouwde voordracht.

Inrichting sleutelfuncties

Het governancestelsel van verzekeraars is proportioneel aan de aard, omvang en complexiteit van de verrichtingen van de verzekeraar. Dit geldt ook voor de inrichting en bemensing van sleutelfuncties.

Gerelateerde Open Boek Toezicht-pagina's:

[Basic-vergunning](#)

[Q&A Ontheffing kwartaalrapportages verzekeraars](#)

[Q&A proportionele invulling ORSA](#)

[Solvency II Basic verzekeraars](#)

[Vrijstelling vergunningsplicht](#)